

یادنامہ

علامہ ملا حسن فیض کاشانی رحمۃ اللہ علیہ

سید علی رضوی

عنوان و نام پدیدآور: یادنامه‌ی علامه ملامحسن فیض کاشانی رحمه الله علیه / سیدعلی رضوی.

مشخصات نشر:

تهران: فرهنگ رضوی، ۱۳۹۶.

مشخصات ظاهری:

۹۶ ص.

شابک:

چاپ دوم: ۹-۰-۹۷۸۴۵-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی:

فیبا

یادداشت:

کتابنامه: ص: ۹۳.

موضوع:

فیض کاشانی، محمدبن شاه مرتضی، ۱۰۰۶-۱۰۹۱ ق. -- یادنامه‌ها

موضوع:

Feiz Kashani, Mohammad Ibn Shah Morteza -- Festschriften

موضوع:

فیض کاشانی، محمدبن شاه مرتضی، ۱۰۰۶-۱۰۹۱ ق. -- سرگذشتنامه

موضوع:

Feiz Kashani, Mohammad Ibn Shah Morteza -- Biography

موضوع:

فیلسوفان اسلامی -- قرن ۱۱ ق.

موضوع:

۱۷th century -- Muslim philosophers

شناسه افزوده:

رضوی ازناوه، سیدعلی، ۱۳۴۶ -

رده بندی کنگره:

BBR ۱۱۲۸/۵ ی ۲ ۱۳۹۶

رده بندی دیویی:

۱۸۹/۱

سبب کتابت: اسی ملی:

۲۷۷۲۷۸

یادنامه علامه محسن فیض کاشانی رحمه الله علیه

✍ مولف: سیدعلی رضوی

📖 ناشر: فرهنگ رضوی

📑 نوبت چاپ: دوم (اول ناشر) ۱۳۹۶

📄 چاپ: دانش پژوه

📖 شمارگان: ۵۰۰ جلد

📑 شابک: ۹-۰-۹۷۸۴۵-۶۰۰-۹۷۸

💰 قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

خیابان انقلاب - خیابان دانشگاه - نبش خیابان شهدای ژاندارمری

طبقه همکف - واحد ۱۱

تلفن ۶۶۱۷۷۶۵۷ - ۶۶۱۷۷۶۶۲ همراه: ۰۹۱۲۶۵۰۶۹۴۹

فهرست

گفتار مولف	۷
مقدمه	۱۰
زندگی نامه	۱۱
شاگردان فیض	۱۹
اخلاق فیض	۲۱
وفات	۲۳
کتاب و منتخبی از آثار	۲۵
علامه ملامحسن فیض کاشانی رحمۃ اللہ علیہ	۲۵
دیوار اشعار فیض	۲۶
از اشعار فیض	۲۷
شوق المهدی	۲۹
از اشعار ایشان درباره آقا امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف	۳۰
زاد سالک یا توشه سالکان	۳۱
باب شانزدهم	۳۱
باب بیست و دوم	۳۱
ترجمه الشریعه	۳۳
در باب چهارم	۳۱
در باب ششم	۳۳
در باب بیست و دوم	۳۴
باب بیست و سوم	۳۵
باب سی و چهارم	۳۵
اخلاق حسنه	۳۶
فصل پنجم	۳۶
اسرار نماز	۳۸

باب هفتم	۳۸
کتاب حقایق	۴۱
باب سوم	۴۱
فیض و فرقه‌های صوفیه	۴۳
ملاحسن فیض کاشانی:	۴۵
پاسخ ملا عبدالرزاق لاهیجی «فیاض»	۴۶
خدا از نگاه ملاصدرا (فیلسوف بزرگ عالم تشیع)	۴۸
مثنوی «کربلا» فیض	۵۰
افرازی که داخل صحن فیض دفن هستند:	۵۱
سخنان امامان بزرگان در مورد علامه ملامحسن فیض	۵۲
آثار فیض	۶۱
آثار تفسیری و حدیثی	۶۱
آثار فقهی	۶۳
آثار کلامی و فلسفی	۷۲
آثار عرفانی	۷۷
منتخباتی از کتب اهل علم و عرفان	۷۸
دیگر آثار	۷۹
ویژگی‌های آثار فیض	۸۲
گزیده سازی و تهذیب	۸۱
رواق توحیدخانه	۸۶
چه کسی این جا را «پنجره فولاد» کرد؟	۸۷
پنجره‌های حرم	۸۹
منبر علامه ملامحسن فیض کاشانی	۹۲
منابع و مآخذ	۹۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

کفتار مولف

ما، ها به دنبال فرصتی بودم تا زندگی یکی از ستارگان شهرم را به رشته تحریر و تقریر درآورم. در بین مشاهیر نوادگان شهر کاشان، ستاره ای مظلومانه در قلب آسمان مستهلب چه بفروغ و مهجور نظرم را به درخشش بی بدیلش جلب کرد. بزرگ مرد علم، دانش، عرفان و حکمت دانشمندی بکمال و جامع در علوم و فنون و به دلیل گستردگی تالیفات و تصنیفات و تنوع آن ها که سال های متمادی به امر تعلیم، تدریس و افاضه اشتغال داشته است و در جستجوی اهل کمال و کاوش های علمی، سفرهای درونی و بیرونی، شهرها و بلاد بسیاری را طی مسیر کرده و کشف و شهودهای ارزشمندی را کسب و عمر با عزتش را وقف فرهنگ، مذهب و دین و اسلام نموده است و آثارش چون رگ ها خون را به حیات تمدن اسلامی و فرهنگ ناب آن تزریق کرده است، تا در گذر زمان گزند نیابد و روح تازگی در میان آن موج بزند. و اما آن ستاره، ملا محسن فیض ادیب حکیم و

دانشمند فقید کاشانی که سالیان سال پیش تراز هر دانشمندی بر تارک تمدن ایرانی نگین جواهری ساخته که درخشش آن نظر تمام دوستداران علم و فرهنگ و عرفان ایرانی را در تاریخ تمدن اسلامی به خود معطوف ساخته، فیض کاشانی چه زیبا و هنرمندانه مردمان سرزمینم را به فیض بهره مندی از آثارش دعوت نمود و اکنون آثار او شخصیت بی بدیل و بی همتای او را معرفی کرده است، که در طول تاریخ فرهنگی و مذهبی که نور و ریاحین می درخشد.

زمانی که قصد نگارش این کتاب را داشتم تنها دلیلی که مرا متعجب و متاثر کرد تا قلم به دست بگیرم و طرحی از زندگی این شخصیت بزرگ و ادیب فرزانه را به تألیف در آورم، فارغ از انگیزه های ملی و قومی، شخصیت بی مانند او بود، که در راه اعتلای کلمه حق و عقاید راستین شیعه از هیچ تلاشی دریغ نکرد و آرزوی او این بود که مسلمانان همه سرزمین ها به دور از تفرقه و پراکندگی هم زیستی داشته باشند. با اینکه نگاره ای تاریخی کمتر به ابعاد شخصیت والای او پرداخته و آثار فیض مجاللی برای به فیض رساندن مردم تشنه عرفان و حکمت و دین مبین اسلام نیافت، اما این عالم آثار خود را برای بهر مندی و تعلیم به عموم جامعه اسلامی و علاقمند به حکمت و عرفان اسلامی محیا کرده بود. امید است که در آینده ای نزدیک ستارگان نوظهوری

در آسمان ادب و فرهنگ بدرخشند که الگوها و خط
مشی آنان ستاره‌های پرفروغی چون فیض کاشانی، بابا
افضل کاشانی، محتشم کاشانی، عبدالرزاق کاشانی و
صدها دانشمند برجسته کاشانی که نامشان در تاریخ
می‌درخشد و آسمان دیار من همواره با وجود ستارگانش
درخشان بوده و درخشان تراز گذشته باقی خواهد ماند.

مقدمه

کتاب حاضر شرح حال، زندگی نامه و معرفی آثار حکیم دانشمند و فیلسوف، فقیه، متکلم، محدث با عظمت استاد اخلاق علامه ملامحسن فیض کاشانی می باشد که در پیش روی شما جویندگان علم و دانش و رفان قرار گرفته است. فیض علاوه بر اینکه در خاندان علم اخلاق و ادب دیده به جهان گشود، نسل او نیز در ادب و تاریخ و طبقات مختلف همواره از شخصیت های برجسته مدنی بوده اند. در میان خاندان عالمان بزرگ هیچ خاندانی از علم فراوانی علما در طبقات مختلف مانند خاندان فیض نیست. خاندان شیخ طوسی ابی علی طبرسی، علامه حلی، شهید ثانی، شیخ بهایی و مانند آن ها در دو، سه یا چهار طبقه مملو از علماست، اما خاندان فیض سرشار از علما نیست که از عالمان مشهور زمان خود بوده اند. امیدوارم این مال چراغی هر چند کوچک برای شناختن آن شخصیت برجسته و الا مقام باشد و امید آن دارم همان طور که رسول خدا فرمودند: سه دسته اند که روز قیامت شفاعت می کنند: خداوند شفاعت آنان را می پذیرد: اول انبیاء، بعد از آنها علما و سپس شهدا امید است شفاعت این بزرگوار نیز شامل ما گردد...